

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Кафедра економіки та фінансів

СТЕРЕОТИП

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ
ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ОСВІТНЬОГО РІВНЯ «БАКАЛАВР»**

**напряму підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства»,
спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»**

Тернопіль-2017

✓

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Проектний аналіз» для студентів денної форми навчання освітнього рівня «Бакалавр» напряму підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» // Укл. к.е.н., доцент І.Г. Химич. – Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. – 56 с.

Укладач: Химич Ірина Григорівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
ТНТУ ім. І. Пулюя

Рецензенти: Винник Тетяна Михайлівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
ТНТУ ім. І. Пулюя

Константюк Наталія Іванівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та фінансів
ТНТУ ім. І. Пулюя

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2017 р.

Схвалено на засіданні методичної комісії факультету економіки та менеджменту

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2017 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
Тема 1 Сутність та зміст проектного аналізу.....	8
Тема 2 Концепція проекту.....	9
Тема 3 Життєвий цикл проекту.....	13
Тема 4 Концепція затрат та вигод у проектному аналізі.....	15
Тема 5 Цінність грошей в часі.....	19
Тема 6 Грошовий потік.....	23
Тема 7 Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття проектних рішень.....	25
Тема 8 Аналіз беззбитковості проекту.....	27
Тема 9 Оцінка проектного ризику.....	29
Тема 10 Маркетинговий аналіз.....	31
Тема 11 Технічний аналіз.....	32
Тема 12 Інституційний аналіз.....	35
Тема 13 Екологічний аналіз.....	36
Тема 14 Соціальний аналіз.....	38
Тема 15 Фінансовий аналіз.....	39
Тема 16 Економічний аналіз.....	42
Тема 17 Оцінка ефективності завершення та реалізації проекту.....	44
ГЛОСАРІЙ.....	47
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	54

ВСТУП

Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Проектний аналіз» призначені для надання практичної допомоги студентам в опануванні теоретичного матеріалу, а також формування навичок використання отриманих знань на практиці.

Мета навчальної дисципліни «Проектний аналіз» полягає в досконалому вивченні методологічних принципів, що визначають послідовність збору та способів аналізування даних, методів визначення інвестиційних пріоритетів, способів урахування широкого кола аспектів для прийняття рішень про реалізацію проекту.

Основні завдання дисципліни:

- розкриття сутності та необхідності проектного аналізу в сучасних економічних умовах ведення господарської діяльності;
- визначення основного інструментарію для формування конкурентоспроможних проектів;
- освоєння сучасних методології та методів в проектному аналізі, що сприятимуть забезпеченню чіткої оцінки, що полягає в кількісному та якісному обґрунтуванні витрат для формування та реалізації проекту;
- здійснення ґрунтовного аналізу щодо впливу основних управлінських рішень проекту на майбутні результати діяльності підприємства;
- перегляд та оцінювання основних параметрів проекту на підставі аналізу відхилень у використанні ресурсів за часом та якістю;
- визначення оцінки ефективності реалізації проекту.

В результаті вивчення дисципліни «Проектний аналіз» студент повинен **знати:**

- особливості формування проектів в сучасних економічних умовах;
- специфіку отримання необхідних фінансово-економічних інформаційних джерел для формування конкурентоспроможного проекту;
- необхідність та ефективність реалізації проектів;
- основні методологічні підходи щодо формування розділів проекту;
- методика оцінювання витрат та економічної доцільності впровадження та реалізації проекту.

вміти:

- визначати, на основі проведення фінансово-економічної оцінки, головні напрями розвитку підприємства;
- порівнювати декілька альтернативних управлінських рішень щодо майбутньої ефективності впровадження проекту;
- застосовувати проектні рішення в практичній діяльності підприємства на основі оцінки факторів як зовнішнього так, і внутрішнього середовища;
- реалізовувати проект для покращення як фінансово-господарського стану підприємства, так і для економічної системи в цілому.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Основні поняття, структура та методологічний інструментарій проектного аналізу

Тема 1. Сутність та зміст проектного аналізу.

1. Предмет і мета проектного аналізу.
2. Основні ознаки проекту.
3. Класифікація проектів.
4. Концепція проектного аналізу.
5. Принципи проектного аналізу.

Тема 2. Концепція проекту.

1. Особливості сутності поняття проекту.
2. Основні ознаки проекту.
3. Класифікація проектів.
4. Середовище проекту.
5. Учасники проекту.
6. Економічна взаємозалежність проектів.

Тема 3. Життєвий цикл проекту.

1. Поняття життєвого циклу проекту.
2. Передінвестиційна фаза проекту.
3. Інвестиційна фаза проекту.
4. Експлуатаційна фаза проекту.

Змістовий модуль 2. Особливості визначення цінності та вартості проекту

Тема 4. Концепція затрат та вигод у проектному аналізі.

1. Цінність проекту та її оцінка.
2. Поняття явних та неявних вигод і затрат.
3. Альтернативна вартість та її використання у проектному аналізі.
4. Визначення вигод у проектному аналізі.
5. Поняття затрат у проектному аналізі.

Тема 5. Цінність грошей в часі.

1. Основні фактори, які формують цінність грошей в часі.
2. Поняття майбутньої і теперішньої вартостей.
3. Номінальна та реальна процентні ставки.

Тема 6. Грошовий потік.

1. Поняття грошового потоку.
2. Рух грошового потоку.
3. Вплив амортизації на рух грошового потоку.

Змістовий модуль 3. Оцінка ефективності проектних рішень
Тема 7. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття проектних рішень.

1. Принципи оцінки ефективності проектних рішень.
2. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів.

Тема 8. Аналіз беззбитковості проекту.

1. Мета аналізу беззбитковості.
2. Основні завдання аналізу беззбитковості.
3. Визначення точки беззбитковості.

Тема 9. Оцінка проектного ризику.

1. Поняття проектного ризику та його види.
2. Методи аналізу та прогнозування ризику.
3. Методи зниження ризику в проекті.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 4. Місце маркетингової, технічної, інституційної, екологічної, соціальної, фінансової та економічної складових аналізування даних в розробці проектних рішень

Тема 10. Маркетинговий аналіз.

1. Сутність маркетингового аналізу.
2. Попит на продукцію.
3. Цінова політика.
4. Методи прогнозування попиту.

Тема 11. Технічний аналіз.

1. Мета здійснення технічного аналізу.
2. Місце розташування та масштаб проекту.
3. Етапи здійснення технічного аналізу та їх основні завдання.

Тема 12. Інституційний аналіз.

1. Завдання та мета інституційного аналізу.
2. Оцінка зовнішніх факторів.
3. Оцінка внутрішнього середовища проекту.

Тема 13. Екологічний аналіз.

1. Мета та завдання екологічного аналізу.
2. Методика оцінки інвестиційних проектів.
3. Рівень впливу проектів на навколишнє середовище.

Тема 14. Соціальний аналіз.

1. Мета соціального аналізу.
2. Структурні елементи соціального аналізу.
3. Основні етапи здійснення соціального аналізу.

Тема 15. Фінансовий аналіз.

1. Мета та завдання фінансового аналізу.
2. Моделі фінансового аналізу.
3. Коефіцієнти в фінансовому аналізі.
4. Класифікація фінансових потоків та впливів.
5. Джерела фінансування проекту.

Тема 16. Економічний аналіз.

1. Мета та завдання економічного аналізу.
2. Оцінка економічної привабливості та ефективності проекту.
3. Методичні підходи до визначення економічної вартості проекту.
4. Оцінка впливу проекту на економіку країни.

Змістовий модуль 5. Завершальна оцінка та післяпроектне обслуговування**Тема 17. Оцінка ефективності завершення та реалізації проекту.**

1. Загальна послідовність розробки проекту.
2. Закриття проекту.
3. Оцінка проміжних і кінцевих результатів проекту.
4. Моніторинг та оцінка готового проекту.
5. Післяпроектне обслуговування.

Тема 1 Сутність та зміст проектного аналізу

1. Предмет і мета проектного аналізу
2. Основні ознаки проекту
3. Класифікація проектів
4. Концепція проектного аналізу
5. Принципи проектного аналізу

Ключові слова: проект; проектний аналіз; ознаки проекту; життєвий цикл проекту; концепція проектного аналізу; зовнішнє середовище проекту; класифікація проектів; принципи проектного аналізу; управління проектом.

Перелік питань:

1. Що виступає предметом проектного аналізу?
2. Основна мета проектного аналізу.
3. Суть поняття «проект».
4. Назвати основні ознаки проекту.
5. Назвати основні класифікаційні критерії проектів.
6. Особливості концепції проектного аналізу.
7. Основні принципи проектного аналізу.

Тестові завдання:

1. Проектний аналіз – це ...
 - 1) Методика обґрунтування альтернативних рішень
 - 2) Оцінка ефективності прийняття проектів
 - 3) Усі відповіді вірні
2. Ефективність проектів забезпечує ...
 - 1) Покращення умов життя
 - 2) Прибутковість підприємств
 - 3) Ліквідність активів
3. Проект – це ...
 - 1) Розгорнутий план дій
 - 2) Одноразовий комплекс заходів
 - 3) Програма розвитку підприємства
4. Для проекту характерне ...
 - 1) Часове обмеження
 - 2) Конкретна мета та цілі
 - 3) Усі відповіді вірні
5. Технічний, організаційний, соціальний – це ...
 - 1) Клас проекту
 - 2) Тип проекту

3) Вид проекту

6. Монопроект, мегапроект – це ...

- 1) Клас проекту
- 2) Тип проекту
- 3) Вид проекту

7. Інноваційний, інвестиційний – це ...

- 1) Клас проекту
- 2) Тип проекту
- 3) Вид проекту

8. Короткостроковий, довгостроковий – це ...

- 1) Клас проекту
- 2) Тип проекту
- 3) Тривалість проекту

9. Дрібні, дуже великі, середні – це ...

- 1) Масштаб проекту
- 2) Тип проекту
- 3) Тривалість проекту

10. Прості, дуже складні – це ...

- 1) Масштаб проекту
- 2) Рівень складності проекту
- 3) Тривалість проекту

Тема 2 Концепція проекту

1. Особливості сутності поняття проекту
2. Основні ознаки проекту
3. Класифікація проектів
4. Середовище проекту
5. Учасники проекту
6. Економічна взаємозалежність проектів

Ключові слова: проект; план; програма; інвестиційний проект; монопроект; мультипроект; мегапроект; технічний проект; організаційний проект; економічний проект; соціальний проект; змішаний проект; інноваційний проект; комбіновані проекти; короткострокові проекти; середньострокові проекти; довгострокові проекти; дрібні проекти; середні проекти; великі проекти; дуже великі проекти; міждержавні проекти; міжнародні проекти; національні проекти; міжрегіональні проекти; регіональні проекти; міжгалузеві проекти; галузеві проекти; корпоративні проекти; відомчі проекти; проекти одного підприємства;

прості проекти; складні проекти; дуже складні проекти; середовище проекту; фактори зовнішнього впливу на проект; фактори внутрішнього впливу на проект; учасники проекту; ініціатор проекту; замовник проекту; команда проекту; постачальники проекту; ліцензори проекту; органи влади; виробники кінцевої продукції; споживачі кінцевої продукції; інші учасники проекту; незалежні проекти; взаємовиключні проекти; умовні проекти; заміщуючі проекти; синергічні проекти.

Перелік питань:

1. Особливості поняття «план», «програма», «проект».
2. Основні ознаки проектів.
3. Поділ проектів за класами.
4. Поділ проектів за типами.
5. Поділ проектів за видами
6. Поділ проектів за тривалістю.
7. Поділ проектів за масштабом.
8. Поділ проектів за складністю.
9. Особливості середовища проекту.
10. Зовнішні фактори впливу на проект.
11. Внутрішні фактори впливу на проект.
12. Основні види учасників проекту.
13. Функції учасників проекту.
14. Особливості економічної взаємозалежності проектів.

Тестові завдання:

1. План – це ...
 - 1) Комплекс спеціальних заходів для реалізації певного напрямку розвитку
 - 2) Мета отримання запланованих результатів
 - 3) Система цілей, завдань і засобів для спрямованої зміни ситуації за передбаченого стану середовища

2. Програма – це ...
 - 1) Комплекс спеціальних заходів для реалізації певного напрямку розвитку
 - 2) Мета отримання запланованих результатів
 - 3) Система цілей, завдань і засобів для спрямованої зміни ситуації за передбаченого стану середовища

3. Проект – це ...
 - 1) Комплекс спеціальних заходів для реалізації певного напрямку розвитку
 - 2) Мета отримання запланованих результатів
 - 3) Система цілей, завдань і засобів для спрямованої зміни ситуації за передбаченого стану середовища

4. Проект характеризується ...
 - 1) Ефективністю прийняття управлінських рішень

- 2) Обмеженістю ресурсів
 - 3) Усі відповіді вірні
5. Проект включає такі ресурси як ...
- 1) Фінансові
 - 2) Природні
 - 3) Усі відповіді вірні
6. Однією з основних характеристик проекту є ...
- 1) Успішна реалізація проекту
 - 2) Отримання прибутку
 - 3) Залучення фінансових ресурсів
7. Ресурси, які використовуються для реалізації проекту можуть бути ...
- 1) Штучними
 - 2) Вичерпними
 - 3) Міжнародними
8. Монопроект – це ...
- 1) Комплексний проекту
 - 2) Окремий проект
 - 3) Цільова програма
9. Мультипроект – це ...
- 1) Комплексний проекту
 - 2) Окремий проект
 - 3) Цільова програма
10. Мегапроект – це ...
- 1) Комплексний проекту
 - 2) Окремий проект
 - 3) Цільова програма
11. Технічний проект – це ...
- 1) Розробка нової податкової системи
 - 2) Реформування підприємства
 - 3) Випуск та реалізація нової продукції
12. Економічний проект – це ...
- 1) Розробка нової податкової системи
 - 2) Реформування підприємства
 - 3) Випуск та реалізація нової продукції
13. Організаційний проект – це ...
- 1) Розробка нової податкової системи

- 2) Реформування підприємства
- 3) Випуск та реалізація нової продукції

14. Соціальний проект – це ...

- 1) Розробка нової податкової системи
- 2) Реформування охорони здоров'я
- 3) Випуск та реалізація нової продукції

15. Замовник проекту – це ...

- 1) Головна сторона, зацікавлена в реалізації проекту
- 2) Автор проекту
- 3) Особа, яка бере участь в усьому життєвому циклі проекту

16. Виробник продукції проекту – це ...

- 1) Головна сторона, зацікавлена в реалізації проекту
- 2) Автор проекту
- 3) Особа, яка бере участь в усьому життєвому циклі проекту

17. Ліцензор – це ...

- 1) Сторона, яка отримує податки від реалізації проекту
- 2) Особа, яка видає права на володіння земельною ділянкою
- 3) Особи, за рахунок якої формується прибуток всіх учасників проекту

18. Органи влади – це ...

- 1) Сторона, яка отримує податки від реалізації проекту
- 2) Особа, яка видає права на володіння земельною ділянкою
- 3) Особи, за рахунок якої формується прибуток всіх учасників проекту

19. Споживачі – це ...

- 1) Сторона, яка отримує податки від реалізації проекту
- 2) Особа, яка видає права на володіння земельною ділянкою
- 3) Особи, за рахунок якої формується прибуток всіх учасників проекту

20. До категорії «інші учасники проекту» відносяться ...

- 1) Споживачі
- 2) Постачальники
- 3) Спонсори

21. До інших учасників проекту відносяться ...

- 1) Консалтингові організації
- 2) Споживачі
- 3) Постачальники

Тема 3 Життєвий цикл проекту

1. Поняття життєвого циклу проекту
2. Передінвестиційна фаза проекту
3. Інвестиційна фаза проекту
4. Експлуатаційна фаза проекту

Ключові слова: проект; життєвий цикл проекту; фази життєвого циклу проекту; передінвестиційна фаза; інвестиційна фаза; експлуатаційна фаза; преідентифікація; ідентифікація; стадія підготовки проекту; стадія розробки та експертизи; експертиза проекту; комерційна експертиза; технічна експертиза; екологічна експертиза; інституційна експертиза; фінансова експертиза; соціальна експертиза; економічна експертиза; стадія детального проектування; фаза впровадження проекту; стадія підготовки та проведення тендерів; стадія інженерно-технічного проектування; стадія будівництва; оцінка виробничого маркетингу; набір та навчання персоналу; задача в експлуатацію та запуск підприємства; діаграма Ганта; виробнича експлуатація; стадія заміни та оновлення; реабілітаційні дослідження; розширення та інновації; заключна оцінка проекту.

Перелік питань:

1. Особливості поняття «життєвий цикл проекту».
2. Основні фази життєвого циклу проекту.
3. Суть передінвестиційної фази проекту.
4. Основні стадії передінвестиційної фази проекту.
5. Суть інвестиційної фази проекту.
6. Основні стадії інвестиційної фази проекту.
7. Суть експлуатаційної фази проекту.
8. Основні стадії експлуатаційної фази проекту.

Тестові завдання:

1. Життєвий цикл проекту – це ...
 - 1) Проміжок часу від задуму до закінчення проекту
 - 2) Формування необхідних витрат на реалізацію проекту
 - 3) Отримання доходу від реалізації проекту

2. Життєвий цикл проекту складається з ...
 - 1) Окремих операцій проекту
 - 2) Певних етапів проекту
 - 3) Послідовних фаз проекту

3. До основних фаз життєвого циклу проекту відносяться ...
 - 1) Підготовча
 - 2) Інвестиційна
 - 3) Обслуговування

4. Фазами життєвого циклу проекту є ...

- 1) Експлуатаційна фаза
- 2) Передінвестиційна фаза
- 3) Усі відповіді вірні

5. Передінвестиційна фаза проекту включає такі стадії як ...

- 1) Експертизу
- 2) Проведення тендерів
- 3) Виробнича експлуатація

6. Інвестиційна фаза проекту включає такі стадії як ...

- 1) Експертизу
- 2) Проведення тендерів
- 3) Виробнича експлуатація

7. Експлуатаційна фаза проекту включає такі стадії як ...

- 1) Експертизу
- 2) Проведення тендерів
- 3) Виробнича експлуатація

8. Преідентифікація проекту – це ...

- 1) Визначення необхідності проекту
- 2) Оцінка інвестиційних можливостей по проекту
- 3) Підготовка формування проектних рішень

9. Ідентифікація проекту – це ...

- 1) Визначення мети та цілей проекту
- 2) Оцінка інвестиційних можливостей по проекту
- 3) Підготовка формування проектних рішень

10. Підготовка проекту – це ...

- 1) Оцінка інвестиційних можливостей по проекту
- 2) Формування плану доходів та витрат по проекту
- 3) Формування варіантів по проекту

11. Розробка проекту – це ...

- 1) Формування комплексу операцій по проекту
- 2) Оцінка фінансової цінності по проекту
- 3) Детальна розробка варіантів рішень по проекту

12. Експертиза проекту – це ...

- 1) Оцінка впливу ризиків на виконання проекту
- 2) Аналіз наявних проектів для порівняння
- 3) Оцінка раціональності та доцільності проекту

13. Стадія виробничої експлуатації включає ...

- 1) Технічну та технологічну перевірку
- 2) Оцінку відповідності результатів проекту поставленим цілям
- 3) Методи для збільшення виробничої потужності

14. Стадія заміни та оновлення включає ...

- 1) Технічну та технологічну перевірку
- 2) Оцінку відповідності результатів проекту поставленим цілям
- 3) Методи для збільшення виробничої потужності

15. Стадія розширення та інновації включає ...

- 1) Технічну та технологічну перевірку
- 2) Оцінку відповідності результатів проекту поставленим цілям
- 3) Методи для збільшення виробничої потужності

16. Заключна оцінка проекту включає ...

- 1) Оцінку відповідності результатів проекту поставленим цілям
- 2) Проведення ретроспективного аналізу по проекту
- 3) Управлінні проектом

Тема 4 Концепція затрат та вигод у проектному аналізі

1. Цінність проекту та її оцінка
2. Поняття явних та неявних вигод і затрат
3. Альтернативна вартість та її використання у проектному аналізі
4. Визначення вигод у проектному аналізі
5. Поняття затрат у проектному аналізі

Ключові слова: цінність проекту; позитивний результат; негативний результат; вигоди; затрати; проектне рішення; модель оцінки додаткових вигод; модель оцінки додаткових затрат; додаткові витрати; концепція граничності; безповоротні витрати; економічний аналіз вигод та витрат; фінансовий аналіз; явні вигоди; явні затрати; неявні вигоди; неявні затрати; альтернативна вартість; взаємовиключні рішення; заміщу вальні рішення; незалежні рішення; синергетичні рішення; взаємодоповнюючі рішення; умовні рішення; оцінка вигод по проекту; оцінка витрат по проекту; граничні витрати; середні витрати; фінансові витрати; експлуатаційні витрати; змінні витрати; постійні витрати; бухгалтерські витрати; економічні витрати; короткострокові витрати; довгострокові витрати; операційні витрати; інвестиційні витрати.

Перелік питань:

1. Суть поняття «цінність проекту».
2. Методика визначення цінності проекту.
3. Основні етапи аналізу вигод та витрат проекту.

4. Необхідність проведення економічного та фінансового аналізу вигод та витрат по проекту.
5. Поняття явних вигод та затрат.
6. Поняття неявних вигод та затрат.
7. Поняття альтернативної вартості.
8. Основні прийоми розрахунку альтернативної вартості.
9. Розрахунок вигод проекту.
10. Розрахунок витрат проекту.

Тестові завдання:

1. Основне завдання проектного аналізу полягає у ...
 - 1) Оцінці прибутковості проекту
 - 2) Встановленні цінності проекту
 - 3) Аналізі витрат проекту

2. Цінність проекту визначається як ...
 - 1) Сума позитивного та негативного результатів по проекту
 - 2) Добутку позитивного та негативного результатів по проекту
 - 3) Різниці позитивного та негативного результатів по проекту

3. Затрати проекту – це ...
 - 1) Можливість досягнення цілей проекту
 - 2) Зниження можливостей досягнення цілей проекту
 - 3) Сприяння отриманню доходу від реалізації проекту

4. Вигоди проекту – це ...
 - 1) Можливість досягнення цілей проекту
 - 2) Зниження можливостей досягнення цілей проекту
 - 3) Сприяння отриманню доходу від реалізації проекту

5. Оцінка затрат та вигід по проекту відображає ...
 - 1) Майбутній результат по проекту
 - 2) Остаточну цінність проекту
 - 3) Усі відповіді вірні

6. Модель оцінки додаткових вигід включає ...
 - 1) Різницю між додатковими вигодами проекту та ціною вигід
 - 2) Добуток між додатковими вигодами проекту та ціною вигід
 - 3) Суму між додатковими вигодами проекту та ціною вигід

7. Модель оцінки додаткових затрат включає ...
 - 1) Добуток між кількістю додаткових ресурсів та ціною ресурсів
 - 2) Різницю між кількістю додаткових ресурсів та ціною ресурсів
 - 3) Суму між кількістю додаткових ресурсів та ціною ресурсів

8. Порівняння додаткових вигід та додаткових витрат називається ...
- 1) Аналіз дохідності проекту
 - 2) Концепція граничності
 - 3) Оцінка прибутковості проекту
9. Обсяг випуску продукції повинен збільшувати доти, поки ...
- 1) Не призведе до дохідності проекту
 - 2) Сприятиме прибутковості проекту
 - 3) Граничні витрати стануть меншими за граничні доходи
10. Безповоротні витрати проекту – це ...
- 1) Разові витрати на проект
 - 2) Витрати, які неможливо відшкодувати
 - 3) Необов'язкові витрати проекту
11. Суть подвійного рахунку в проектному аналізі полягає в тому, що ...
- 1) Непотрібно включати в проекті одні і ті ж витрати двічі
 - 2) Потрібно включати в проекті одні і ті ж витрати двічі
 - 3) Потрібно включати в новому проекті вигоди від попереднього проекту
12. Економічний аналіз витрат і вигід відображає ...
- 1) Загальний фінансовий план проекту
 - 2) Економічну цінність проекту
 - 3) Аналіз витрат та вигід проекту
13. Фінансовий аналіз проекту відображає ...
- 1) Загальний фінансовий план проекту
 - 2) Економічну цінність проекту
 - 3) Аналіз витрат та вигід проекту
14. Явні вигоди проекту – це ...
- 1) Вигоди, зумовлені збільшення затрат
 - 2) Вигоди, зумовлені зменшення затрат
 - 3) Вигоди дорівнюють затратам
15. Явні затрати проекту – це ...
- 1) Затрати, зумовлені збільшення затрат
 - 2) Затрати, зумовлені зменшення затрат
 - 3) Вигоди дорівнюють затратам
16. Неявні вигоди проекту – це ...
- 1) Вигоди, зумовлені збільшення затрат
 - 2) Побічні вигоди, що супроводжують проект
 - 3) Вигоди, зумовлені зменшення затрат

17. Неявні затрати проекту – це ...

- 1) Вигоди, зумовлені збільшення затрат
- 2) Вигоди, зумовлені зменшення затрат
- 3) Побічні затрати, що супроводжують проект

18. Альтернативна вартість – це ...

- 1) Додаткові витрати проекту
- 2) Граничні витрати проекту
- 3) Втрачена вигода проекту

19. Вигоди проекту залежать від ...

- 1) Тривалості проекту
- 2) Особливостей проекту
- 3) Виду проекту

20. До постійних витрат відносяться ...

- 1) Амортизація, страхові платежі
- 2) Вартість сировини, оплата праці
- 3) Орендна плата, оплата спожитої електроенергії

21. До змінних витрат відносяться ...

- 1) Амортизація, страхові платежі
- 2) Вартість сировини, оплата праці
- 3) Орендна плата, оплата спожитої електроенергії

22. До фінансових витрат належать ...

- 1) Орендна плата, відсоткові платежі
- 2) Оплата праці, витрати на функціонування підприємства
- 3) Накладні витрати, оплата продукції

23. До операційних витрат належать ...

- 1) Витрати на придбання будівель, земельних ділянок
- 2) Витрати на виплату відсотків
- 3) Податкові платежі, витрати на виробництво продукції

24. До інвестиційних витрат належать ...

- 1) Витрати на придбання будівель, земельних ділянок
- 2) Витрати на виплату відсотків
- 3) Податкові платежі, витрати на виробництво продукції

Практичні завдання:

Задача 1:

Підприємство планує виготовити та реалізувати на ринку 36 тис. од. товару, змінні витрати на одиницю продукції складе 21 грн. Постійні витрати в ході реалізації проекту повинні скласти 189 тис. грн., запланований прибуток – 99 тис.

грн. Визначити, за якою мінімальною ціною можна продавати товар, щоб окупити витрати.

Задача 2:

Визначити різницю між середніми та граничними витратами на основі даних, наведених в табл. 1.

Таблиця 1

Розрахунок середніх та граничних витрат на виготовлення вузла

Верстат	Витрати виробництва за годину, грн.	Максимальна продуктивність за годину, шт.	Кількість продукції, що вробляється за годину, шт.	Собівартість одиниці продукції (середні витрати), грн.	Граничні витрати, грн.
1	700	50	50		
2	800	50	50		
3	1000	50	25		

Задача 3:

Визначити перспективний обсяг товарообороту, якщо обсяг чистого доходу дорівнює 23,45 тис. грн., а сума витрат рівна 8,9 тис. грн.

Тема 5 Цінність грошей в часі

1. Основні фактори, які формують цінність грошей в часі
2. Поняття майбутньої і теперішньої вартостей
3. Номінальна та реальна процентні ставки

Ключові слова: цінність грошей; інфляція; ризик; ліквідність; норма прибутку; позичковий процент; майбутня вартість грошей; теперішня вартість грошей; ставка процента; прості відсотки; складні відсотки; нарахування; компаундування; дисконтування; ануїтет; період окупності; облікова норма дохідності; чиста дисконтова на вартість; внутрішня норма дохідності; індекс прибутковості; номінальна процентна ставка; реальна процентна ставка; інфляційна премія.

Перелік питань:

1. Поняття цінності грошей.
2. Головні причини зміни вартості грошей в часі.
3. Поняття та визначення теперішньої вартості грошей.
4. Поняття та визначення майбутньої вартості грошей.
5. Особливості визначення майбутньої вартості грошей на основі простих відсотків.
6. Особливості визначення майбутньої вартості грошей на основі складних відсотків.
7. Критерії оцінки інвестиційних проектів.

8. Суть поняття «реальна» та «номінальна» відсоткова ставка.

Тестові завдання:

1. До головних причин зміни вартості грошей у часі відносяться ...

- 1) Ліквідність, ризик, інфляція
- 2) Попит та пропозиція
- 3) Політико-економічних факторів

2. Інфляція – це ...

- 1) Невпевненість у майбутньому
- 2) Перевага грошових ресурсів
- 3) Процес знецінення грошей

3. Ризик – це ...

- 1) Невпевненість у майбутньому
- 2) Перевага грошових ресурсів
- 3) Процес знецінення грошей

4. Ліквідність – це ...

- 1) Невпевненість у майбутньому
- 2) Перевага грошових ресурсів
- 3) Процес знецінення грошей

5. Норма прибутку – це ...

- 1) Вартість грошей
- 2) Майбутня вартість грошей
- 3) Позиковий процент

6. Для порівняння вартості коштів використовують ...

- 1) Альтернативну вартість
- 2) Теперішню вартість
- 3) Індекс окупності

7. Майбутня вартість включає такий показник як ...

- 1) Ризиковість
- 2) Суму відсоткових коштів
- 3) Ліквідність

8. Розрахунок процентної ставки включає ...

- 1) Прогнозну вартість
- 2) Дохідність
- 3) Періоди платежів

9. Теперішня вартість включає такий показник як ...

- 1) Коефіцієнт ризиковості

- 2) Коефіцієнт дисконтування
- 3) Коефіцієнт ліквідності

10. Простий відсоток відображає ...

- 1) Інвестування протягом тривалого проміжку часу
- 2) Суму, яку нараховано на первинну вартість вкладу в кінці одного періоду
- 3) Перехід від теперішньої вартості до майбутньої вартості

11. Складний відсоток відображає ...

- 1) Інвестування протягом тривалого проміжку часу
- 2) Суму, яку нараховано на первинну вартість вкладу в кінці одного періоду
- 3) Перехід від теперішньої вартості до майбутньої вартості

12. Компаундування відображає ...

- 1) Інвестування протягом тривалого проміжку часу
- 2) Суму, яку нараховано на первинну вартість вкладу в кінці одного періоду
- 3) Перехід від теперішньої вартості до майбутньої вартості

13. Дисконтування відображає ...

- 1) Інвестування протягом тривалого проміжку часу
- 2) Коригування майбутніх грошових потоків на коефіцієнт дисконтування
- 3) Суму, яку нараховано на первинну вартість вкладу в кінці одного періоду

14. Анюїтет відображає ...

- 1) Інвестування протягом тривалого проміжку часу
- 2) Коригування майбутніх грошових потоків на коефіцієнт дисконтування
- 3) Надходження грошових коштів через однакові часові проміжки за однакової ставки відсотка

15. Величина відсоткової ставки відображає ...

- 1) Ліквідність грошей
- 2) Вартість капіталу
- 3) Термін окупності

16. Основна відмінність між номінальною та реальною ставками відсотка полягає в ...

- 1) Оцінці вартості капіталу
- 2) Врахуванні рівня інфляції
- 3) Способі окупності

17. Номінальна ставка відсотка включає ...

- 1) Рівень ризику
- 2) Коефіцієнт ліквідності
- 3) Темп інфляції

18. Реальна ставка відсотка не включає ...

- 1) Рівень ризику
- 2) Темп інфляції
- 3) Коефіцієнт ліквідності

19. Інфляційна премія – це ...

- 1) Додатковий дохід від знецінення грошей спричиненого інфляцією
- 2) Коефіцієнт визначення впливу інфляції на зміну вартості грошей
- 3) Оцінка зміни грошей в майбутньому

Практичні завдання:

Задача 1:

Визначити, як зміна темпу інфляції вплине на величину номінальних доходів та рівень дохідності до і після сплати податку (табл. 1). Розрахувати номінальні ставки дохідності згідно з різними темпами інфляції – 20 %, 100 % та 150 % на рік.

Таблиця 1

Розрахунок номінальної ставки дохідності інвестицій, %

Показники	Окремі інфляційні сценарії		
	1	2	3
Реальна ставка дохідності, r	100	100	100
Темп інфляції, t	20	100	150
Реальна ставка дохідності, яку скориговано на інфляцію			
Номінальна ставка дохідності			

Задача 2:

Інвестор бажає отримати 200 дол. через 2 роки. Яку суму він повинен покласти на депозит сьогодні, якщо ставка проценту становить 5 %?

Задача 3:

Сьогодні на депозит у банк покладено 100 дол. Банк сплачує 5 % річних по депозитному валютному вкладу. Визначити майбутню вартість грошей через рік та майбутню вартість грошей через два роки.

Задача 4:

Для реалізації короткострокового проекту було надано позику на півроку за простою ставкою 28 % річних у розмірі 50 тис. дол. Визначити майбутню вартість грошей.

Задача 5:

Підприємство для реалізації проекту отримало 400 тис. грн. од. Визначити суму, отриману інвестором через 5 років, якщо складна відсоткова ставка складає 28 %, відсотки нараховуються по півріччях.

Тема 6 Грошовий потік

1. Поняття грошового потоку
2. Рух грошового потоку
3. Вплив амортизації на рух грошового потоку

Ключові слова: грошовий потік; грошові надходження; витрати; амортизація; фінансовий результат; потік інвестицій; потік операційних платежів; потік надходжень; традиційний грошовий потік; чистий грошовий потік; операційний грошовий потік; фінансовий потік; загальний грошовий потік; релевантний грошовий потік; додатковий грошовий потік; чистий дохід; кумулятивний грошовий потік.

Перелік питань:

1. Суть поняття «грошовий потік».
2. Особливості розрахунку грошового потоку.
3. Основні складові грошових потоків.
4. Методи розрахунку грошових потоків.
5. Види грошових потоків.
6. Суть релевантних грошових потоків.
7. Необхідність додаткових грошових потоків.
8. Амортизація як основна складова розрахунку грошових потоків.
9. Види розрахунку амортизаційних відрахувань.

Тестові завдання:

1. Результатом реалізації проекту на підприємстві є ...
 - 1) Дохідність
 - 2) Зміна грошових потоків
 - 3) Економічний ефект
2. Грошовий потік – це ...
 - 1) Сума грошових надходжень та витрат
 - 2) Співвідношення грошових надходжень та витрат
 - 3) Різниця між грошовими надходженнями та витратами
3. Грошовий потік відображає ...
 - 1) Ліквідність активів підприємства
 - 2) Фінансовий результат діяльності підприємства
 - 3) Дохідність підприємства
4. Грошові потоки аналізуються для ...
 - 1) Оцінки ліквідності активів підприємства
 - 2) Сукупної вартості коштів підприємства
 - 3) Обґрунтування ефективності проекту

5. Традиційний грошовий потік – це ...

- 1) Зміни в залишках грошових коштів
- 2) Сума чистого доходу та амортизаційних нарахувань
- 3) Грошові надходження від поточної діяльності підприємства

6. Чистий грошовий потік – це ...

- 1) Зміни в залишках грошових коштів
- 2) Сума чистого доходу та амортизаційних нарахувань
- 3) Грошові надходження від поточної діяльності підприємства

7. Операційний грошовий потік – це ...

- 1) Зміни в залишках грошових коштів
- 2) Сума чистого доходу та амортизаційних нарахувань
- 3) Грошові надходження від поточної діяльності підприємства

8. Фінансовий грошовий потік – це ...

- 1) Фактичні чисті грошові кошти
- 2) Надходження та витрати грошових коштів, по'язані із змінами власного та позикового довгострокового капіталу
- 3) Грошові потоки, які застосовуються для розрахунку ефективності проекту

9. Загальний грошовий потік – це ...

- 1) Фактичні чисті грошові кошти
- 2) Надходження та витрати грошових коштів, по'язані із змінами власного та позикового довгострокового капіталу
- 3) Грошові потоки, які застосовуються для розрахунку ефективності проекту

10. Релевантний грошовий потік – це ...

- 1) Фактичні чисті грошові кошти
- 2) Надходження та витрати грошових коштів, по'язані із змінами власного та позикового довгострокового капіталу
- 3) Грошові потоки, які застосовуються для розрахунку ефективності проекту

Практичні завдання:

Задача 1:

Фірма придбала комп'ютер 5 років тому. Термін експлуатації – 7 років. Розглядається проект заміни комп'ютера на новий, термін експлуатації якого теж 7 років. Ціна старого комп'ютер 5600 грн, нового – 15000 грн. Амортизація нараховується рівномірно. Прибуток підприємства оподатковується за ставкою у 25 %. Старий комп'ютер планується реалізувати.

Задача 2:

За проектом передбачаються інвестиції у сумі 500000 грн. Грошовий потік першого року складе 200000 грн., другого – 150000 грн., третього – 200000 грн. та

четвертого – 50000 грн. Ставка дисконтування за проектом – 18 %. Оцініть ефективність проекту за допомогою критерію чистої приведеної вартості.

Тема 7 Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття проектних рішень

1. Принципи оцінки ефективності проектних рішень
2. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів

Ключові слова: ефективність проектних рішень; фактори впливу на ефективність управлінських рішень; чиста теперішня вартість; коефіцієнт вигоди; внутрішня норма дохідності; анuitет; стандартні критерії прийняття проектного рішення; неформальні критерії прийняття проектного рішення; зовнішні та екологічні критерії; критерії науково-технічної перспективності; фінансові критерії; виробничі критерії; ринкові критерії; регіональні критерії.

Перелік питань:

1. Основні принципи ефективності проектних рішень.
2. Фактори впливу на ефективність прийняття проектного рішення.
3. Основні стандартні фінансові показники оцінки ефективності проектного рішення.
4. Неформальні критерії прийняття проектних рішень.
5. Критерії якості інвестиційних програм.
6. Критерії відбору інвестиційних проектів.
7. Процедури відбору проектів.

Тестові завдання:

1. До найпоширеніших інтегральних показників оцінки ефективності проекту належать ...
 - 1) Ресурсовіддача
 - 2) Прибутковість
 - 3) Чиста теперішня вартість
2. Коефіцієнт вигоди визначається шляхом ...
 - 1) Співвставленням дисконтованих вигід до дисконтованих затрат
 - 2) Різницею між дисконтованими вигодами та дисконтованими затратами
 - 3) Сумою дисконтованих вигід та дисконтованих затрат
3. До стандартних фінансових критеріїв ефективності прийняття проектних рішень відносяться ...
 - 1) Рівень ризику
 - 2) Чиста теперішня вартість
 - 3) Оцінка ринкового потенціалу

4. До неформальних критеріїв ефективності прийняття проектних рішень відносяться ...

- 1) Рівень ризику
- 2) Чиста теперішня вартість
- 3) Внутрішня норма дохідності

5. Вибір формальних критеріїв для оцінки ефективності проектних рішень залежить від ...

- 1) Оцінки ринкового потенціалу
- 2) Організаційних можливостей інвестора
- 3) Обмеженості ресурсів

6. Вибір неформальних критеріїв для оцінки ефективності проектних рішень залежить від ...

- 1) Ринкових перспектив
- 2) Організаційних можливостей інвестора
- 3) Обмеженості ресурсів

7. До критеріїв якості відносяться ...

- 1) Ринковий потенціал
- 2) Рівень ризику
- 3) Рівень наукомісткості

8. До критеріїв відбору інвестиційних проектів відносяться ...

- 1) Комерційні
- 2) Виробничі
- 3) Усі відповіді вірні

Практичні завдання:

Задача 1:

Визначити рівень реальної прибутковості інвестицій за умови, що інвестору, який вкладає в проект 1000 грн. обіцяно 40 % прибутковості. При цьому очікуваний темп інфляції складає 20 %.

Задача 2:

Інвестор вкладає кошти в проект, який приносить йому 15 % річних доходу протягом 5 років. Відсотки нараховуватимуться щокварталу. Сума інвестицій складає 105000 грн. Визначити майбутню вартість інвестицій.

Задача 3:

Поклавши кошти в комерційний банк терміном на 2 роки під 15 % річних, інвестор отримав 3000 грн. Визначити розмір початкового капіталу та суму прибутку, одержаного від цієї фінансової інвестиції.

Тема 8 Аналіз беззбитковості проекту

1. Мета аналізу беззбитковості
2. Основні завдання аналізу беззбитковості
3. Визначення точки беззбитковості

Ключові слова: аналіз беззбитковості; точка беззбитковості; мета аналізу беззбитковості; завдання аналізу беззбитковості; методи визначення точки беззбитковості; графічний метод; аналітичний метод; постійні витрати; змінні витрати; загальні витрати; середні витрати; виручка від реалізації; запас міцності; точка закриття підприємства; коефіцієнт запасу міцності; запас стійкості проекту.

Перелік питань:

1. Суть та мета проведення аналізу беззбитковості.
2. Основні завдання аналізу беззбитковості.
3. Необхідність здійснення аналізу беззбитковості.
4. Методи визначення точки беззбитковості: графічний та аналітичний.
5. Суть оцінки точки закриття підприємства.
6. Запас міцності та коефіцієнт запасу міцності.

Тестові завдання:

1. Аналіз беззбитковості проекту служить ...
 - 1) Для оцінки ефективності проекту
 - 2) Для визначення обсягів реалізації продукції
 - 3) Для оцінки можливостей підприємства
2. Одним із показників, що характеризує рівень ризику проекту є ...
 - 1) Ліквідність
 - 2) Точка беззбитковості
 - 3) Кредитоспроможність
3. Точка беззбитковості відображає ...
 - 1) Запас стійкості
 - 2) Постійні витрати
 - 3) Критичний обсяг продажу
4. Якщо обсяг продаж є нижчим за визначену межу ...
 - 1) Підприємство отримає прибуток
 - 2) Підприємство отримає збиток
 - 3) Усі відповіді вірні
5. Якщо виручка буде дорівнювати витратам ...
 - 1) Підприємство отримає прибуток
 - 2) Підприємство отримає збиток
 - 3) Усі відповіді вірні

6. Зв'язок між виручкою та витратами відображає ...
- 1) Прибуток підприємства
 - 2) Собівартість продукції
 - 3) Точка безбитковості
7. Точку безбитковості можна застосувати як оцінку ...
- 1) Операційного ризику проекту
 - 2) Маркетингового ризику проекту
 - 3) Фінансового ризику проекту
8. До основних завдань аналізу безбитковості відносяться ...
- 1) Оцінка структури витрат проекту
 - 2) Оцінка фінансових ресурсів проекту
 - 3) Оцінка життєвого циклу проекту
9. Ціна продукції та її асортимент впливають на ...
- 1) Ліквідність
 - 2) Прибуток
 - 3) Платоспроможність
10. Аналіз безбитковості включає такі методи як ...
- 1) Математичний та економічний
 - 2) Графічний та фінансовий
 - 3) Математичний та графічний
11. Для розрахунку точки безбитковості потрібно такі витрати як ...
- 1) Постійні та граничні
 - 2) Постійні та змінні
 - 3) Змінні та середні
12. Точка закриття підприємства відображає ...
- 1) Ймовірні банкрутства підприємства
 - 2) Економічну неефективність підприємства
 - 3) Втрату фінансової стабільності підприємства

Практичні завдання:

Задача 1:

За проектом коефіцієнт маржинального доходу дорівнює 0,7, обсяг реалізації – 5000 грн., постійні витрати – 25000 грн. Визначити поріг рентабельності.

Задача 2:

Діяльність підприємства характеризується таким показниками, як: виручка від реалізації – 1720 тис. грн.; витрати – 945 тис. грн.; амортизація – 85 тис. грн.;

виплати процентів – 74 тис. грн.; прибуток на оподаткування – 616 тис. грн.; податки – 207 тис. грн. Визначити операційний грошовий потік.

Тема 9 Оцінка проектного ризику

1. Поняття проектного ризику та його види
2. Методи аналізу та прогнозування ризику
3. Методи зниження ризику в проекті

Ключові слова: управління ризиками; ризик; рівень ризику; ризик часу; проектний ризик; види ризиків; зовнішній ризик; внутрішній ризик; виробничі ризики; технічні ризики; економічні ризики; ринкові ризики; фінансові ризики; соціальні ризики; політичні ризики; інноваційні ризики; природо-кліматичні ризики; важливість ризику; ймовірність ризику; загроза ризику; якісний аналіз ризиків; кількісний аналіз ризиків; методи аналізу ризиків; методи прогнозування ризиків; методи зниження ризиків; страхування ризиків; хеджування.

Перелік питань:

1. Поняття «ризик».
2. Особливості управління ризиками.
3. Поняття «проектний ризик» та його основні складові.
4. Види ризиків відповідно до їх класифікаційних ознак.
5. Якісний та кількісний аналіз ризиків.
6. Методи прогнозування ризиків.
7. Основні методи зниження ризиків в проекті.

Тестові завдання:

1. Реалізація проекту залежить від ...
 - 1) Невизначеності
 - 2) Ризику
 - 3) Усі відповіді вірні

2. Управління ризиками включає ...
 - 1) Розробку проекту
 - 2) Методи прогнозування
 - 3) Оцінку витрат проекту

3. Ризик – це ...
 - 1) Шанс отримати прибуток
 - 2) Ймовірність отримати збиток
 - 3) Можливість отримати або прибуток, або збиток

4. Проектний ризик відображає ...
 - 1) Загрозу економічній ефективності проекту

- 2) Ймовірність отримати збиток
 - 3) Нестачу фінансових ресурсів
5. До складових ризику відносяться ...
 - 1) Випадок та невизначеність
 - 2) Час та наслідок
 - 3) Випадок та наслідок
 6. До видів аналізу ризиків відносять ...
 - 1) Математичний та прогнозований
 - 2) Кількісний та якісний
 - 3) Статистичний та імовірнісний
 7. До методів оцінки ризику відносяться ...
 - 1) Аналіз сценаріїв
 - 2) Розрахунок витрат
 - 3) Оцінку цінності проекту
 8. Важливість ризику – це ...
 - 1) Показник контролю за ризиками в проекті
 - 2) Можливість настання ризику
 - 3) Рівень збитків
 9. Загроза ризику – це ...
 - 1) Показник контролю за ризиками в проекті
 - 2) Можливість настання ризику
 - 3) Рівень збитків
 10. Ймовірність ризику – це ...
 - 1) Показник контролю за ризиками в проекті
 - 2) Можливість настання ризику
 - 3) Рівень збитків

Практичні завдання:

Задача 1:

За допомогою методу експертних оцінок проранжувати ризики проекту подані в табл. 1.

Таблиця 1

Перелік чинників ризику проекту

Ризик	Значущість ризику	Значення ризику
Підвищення цін на електроенергію	0,1	10
Підвищення цін на сільськогосподарську продукцію	0,05	9
Зниження рівня доходу населення	0,15	4
Відкриття нового супермаркету в цьому районі	0,4	8
Недотримання постачальниками умов договору	0,3	7

Тема 10 Маркетинговий аналіз

1. Сутність маркетингового аналізу
2. Попит на продукцію
3. Цінова політика
4. Методи прогнозування попиту

Ключові слова: маркетинговий аналіз; стадії маркетингового аналізу; аналіз ринкового середовища; стратегія проекту; маркетингова концепція; маркетинговий план; попит; ефективний попит; цінова політика; конкурентоспроможність продукції; прогнозування попиту; збутова політика; рекламні засоби; система розподілу; доходи споживачів; витрати виробництва; ринок «чистої» конкуренції; ринок монополістичної конкуренції; олігополістична конкуренція; рівень споживання; коефіцієнт споживання.

Перелік питань:

1. Суть, мета та завдання маркетингового аналізу.
2. Основні стадії маркетингового аналізу.
3. Поняття «попит» та «ефективний попит».
4. Особливості забезпечення конкурентоспроможності продукції.
5. Сутність ринку збуту.
6. Збутова політика.
7. Особливості цінової політики та основні типи ринків.
8. Види цінової політики.
9. Методи прогнозування попиту.

Тестові завдання:

1. Основна мета маркетингового аналізу полягає в ...
 - 1) Обґрунтуванні комерційної спроможності проекту
 - 2) Оцінці рівнів доходів від реалізації нового продукту
 - 3) Усі відповіді вірні

2. Завдання маркетингового аналізу полягає в ...
 - 1) Оцінці вигод та витрат проекту нової продукції (послуги)
 - 2) Формуванні програми продажу нової продукції
 - 3) Підготовці проектної документації

3. До етапів методики здійснення маркетингового аналізу відноситься ...
 - 1) Стратегія проекту
 - 2) Оцінка проекту
 - 3) Обслуговування проекту

4. Маркетингова концепція – це ...
 - 1) Визначення фази життєвого циклу проекту
 - 2) Формування маркетингової стратегії

- 3) Формування якісних та кількісних характеристик проекту нового продукту
5. Стратегія проекту – це ...
- 1) Визначення фази життєвого циклу проекту
 - 2) Формування маркетингової стратегії
 - 3) Формування якісних та кількісних характеристик проекту нового продукту
6. Аналіз ринкового середовища – це ...
- 1) Визначення фази життєвого циклу проекту
 - 2) Формування маркетингової стратегії
 - 3) Формування якісних та кількісних характеристик проекту нового продукту
7. Маркетинговий план – це ...
- 1) Визначення фази життєвого циклу проекту
 - 2) Документ, в якому зазначена детальна оцінка нового продукту
 - 3) Формування якісних та кількісних характеристик проекту нового продукту
8. Попит – це ...
- 1) Кількість конкурентної продукції, яку споживач може придбати за певною ціною
 - 2) Кількість продукції, яку може придбати потенційний споживач з врахуванням його доходів
 - 3) Кількість продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках
9. Ефективний попит – це ...
- 1) Кількість конкурентної продукції, яку споживач може придбати за певною ціною
 - 2) Кількість продукції, яку може придбати потенційний споживач з врахуванням його доходів
 - 3) Кількість продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках
10. Стабільність попиту забезпечується ...
- 1) Ефективною ціновою політикою
 - 2) Якістю продукції
 - 3) Конкурентоспроможністю продукції

Тема 11 Технічний аналіз

1. Мета здійснення технічного аналізу
2. Місце розташування та масштаб проекту
3. Етапи здійснення технічного аналізу та їх основні завдання

Ключові слова: технічний аналіз; синтетичні показники технічного аналізу; технічні можливості; виробнича програма; матеріальні ресурси; трудові ресурси;

фінансові ресурси; ресурсний потенціал; освоєння виробництва; виробнича потужність; етапи технічного аналізу; вибір технології; вибір обладнання; виробнича схема; матеріально-технічне постачання; забезпечення якості.

Перелік питань:

1. Мета та завдання технічного аналізу.
2. Основні показники технічного аналізу.
3. Розрахунок виробничої програми.
4. Розрахунок потреби за видами ресурсів.
5. Етапи здійснення технічного аналізу та їхні основні завдання.

Тестові завдання:

1. Мета технічного аналізу – це ...
 - 1) Обґрунтування комерційної спроможності проекту
 - 2) Обґрунтування рівня капітальних та поточних витрат
 - 3) Загальна оцінка об'єкта виробництва

2. Основним завданням технічного аналізу виступає ...
 - 1) Підготовка проектної документації
 - 2) Формування етапів життєвого циклу нового товару
 - 3) Оцінка інвестиційних та експлуатаційних витрат

3. Оцінка місцезнаходження проекту здійснюється на основі ...
 - 1) Оцінки рівня загальноекономічного розвитку регіонів
 - 2) Оцінки рівня екологічного ризику
 - 3) Усі відповіді вірні

4. До оцінки рівня розвитку ринкових відносин регіону відноситься ...
 - 1) Середній рівень заробітної плати
 - 2) Аналіз працездатного населення
 - 3) Кількість страхових компаній

5. До оцінки рівня інвестиційної інфраструктури регіону відноситься ...
 - 1) Виробництво енергетичних ресурсів
 - 2) Аналіз працездатного населення
 - 3) Кількість страхових компаній

6. До оцінки рівня екологічних та криміногенних ризиків регіону відноситься ...
 - 1) Середній рівень заробітної плати
 - 2) Аналіз працездатного населення
 - 3) Кількість екологічних злочинів

7. Виробнича програма – це ...
 - 1) Формування нового виду товару
 - 2) Величина виробництва та реалізації товару

3) Оцінка фінансових ресурсів

8. Оцінка виробничої програми охоплює ...

- 1) Аналіз матеріальних та фінансових ресурсів
- 2) Аналіз трудових ресурсів
- 3) Усі відповіді вірні

9. Потребу за видами ресурсів визначають після визначення ...

- 1) Величини інвестиційних ресурсів
- 2) Величини виробничої програми
- 3) Величини фінансових ресурсів

10. При виборі джерел сировини та матеріалів необхідно враховувати ...

- 1) Виробничі можливості
- 2) Постачальників
- 3) Споживачів та конкурентів

11. Максимальна виробнича потужність – це ...

- 1) Кількість продукції, що буде виготовлена за рік за певних умов
- 2) Максимально можливий річний випуск продукції за найбільш повного використання ресурсів
- 3) Потужність, передбачена в проекті

12. Реальна виробнича потужність – це ...

- 1) Кількість продукції, що буде виготовлена за рік за певних умов
- 2) Максимально можливий річний випуск продукції за найбільш повного використання ресурсів
- 3) Потужність, передбачена в проекті

13. Проектна виробнича потужність – це ...

- 1) Кількість продукції, що буде виготовлена за рік за певних умов
- 2) Максимально можливий річний випуск продукції за найбільш повного використання ресурсів
- 3) Потужність, передбачена в проекті

14. Виробнича схема – це ...

- 1) Вибір виробничої потужності
- 2) Графік виконання проекту
- 3) Оцінка витрат на підготовку виробництва

15. Графік виконання проекту – це ...

- 1) Управлінські рішення
- 2) Етапи виконання та формування нового продукту
- 3) Сітковий графік виконання робіт

Тема 12 Інституційний аналіз

1. Завдання та мета інституційного аналізу
2. Оцінка зовнішніх факторів
3. Оцінка внутрішнього середовища проекту

Ключові слова: інституційний аналіз; задачі інституційного аналізу; завдання інституційного аналізу; зовнішні фактори; політико-правові фактори; економічні фактори; внутрішні фактори; організаційна діяльність; організаційна структура.

Перелік питань:

1. Суть та мета інституційного аналізу.
2. Основні задачі та завдання інституційного аналізу.
3. Особливості оцінки зовнішніх факторів впливу на проект.
4. Особливості оцінки внутрішніх факторів впливу на проект.
5. Ефективність формування організаційної структури.

Тестові завдання:

1. Метою інституційного аналізу проекту є ...
 - 1) Оцінка рівнів доходів від реалізації нового продукту по проекту
 - 2) Обґрунтування рівня капітальних та поточних витрат проекту
 - 3) Оцінка ступеня впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на реалізацію проекту
2. До зовнішніх факторів відносяться ...
 - 1) Правові
 - 2) Управлінські
 - 3) Усі відповіді вірні
3. До внутрішніх факторів відносяться ...
 - 1) Правові
 - 2) Управлінські
 - 3) Усі відповіді вірні
4. Управління організацією виступає ...
 - 1) Зовнішнім фактором впливу на проект
 - 2) Регіональним фактором впливу на проект
 - 3) Внутрішнім фактором впливу на проект
5. Оцінка рівня менеджменту проекту – це ...
 - 1) Внутрішній фактор впливу на проект
 - 2) Одна з основних задач інституційного аналізу
 - 3) Етап здійснення технічного аналізу по проекту
6. До задач інституційного аналізу відносяться ...

- 1) Діагностика організаційної структури
 - 2) Формування виробничої потужності
 - 3) Оцінка прибутковості проекту
7. Інституційний аналіз включає ...
- 1) Визначення ресурсного забезпечення
 - 2) Визначення кадрового забезпечення
 - 3) Визначення цінності проекту
8. До основних завдань інституційного аналізу відносяться ...
- 1) Оцінка виробничої потужності
 - 2) Оцінка цінності проекту
 - 3) Оцінка сильних та слабких сторін фірми
9. Опис інституційних умов – це ...
- 1) Оцінка рівня впливу політичних факторів на реалізацію проекту
 - 2) Оцінка сильних та слабких сторін організації
 - 3) Оцінка кадрового потенціалу фірми
10. Оцінка сильних та слабких сторін організації відображає ...
- 1) Кадрове забезпечення
 - 2) Місцерозташування об'єкту виробництва
 - 3) Усі відповіді вірні

Тема 13 Екологічний аналіз

1. Мета та завдання екологічного аналізу
2. Методика оцінки інвестиційних проектів
3. Рівень впливу проектів на навколишнє середовище

Ключові слова: екологічний аналіз; екологічний моніторинг; навколишнє середовище; екологічні вигоди; екологічні втрати; оцінка змін продуктивності; аналіз ефективності витрат; оцінка превентивних витрат; екологічна вартість проекту.

Перелік питань:

1. Основна мета екологічного аналізу.
2. Основні завдання екологічного аналізу.
3. Етапи здійснення екологічного аналізу.
4. Основні методи оцінки екологічного аналізу.
5. Визначення екологічної вартості проекту.
6. Визначення оцінки впливу проекту на навколишнє середовище.
7. Основні типи впливу проекту на навколишнє середовище.

Тестові завдання:

1. Мета екологічного аналізу полягає в ...
 - 1) Обґрунтуванні комерційної спроможності проекту
 - 2) Встановленні впливу проекту на навколишнє середовище
 - 3) Оцінці ступеня впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на реалізацію проекту

2. До основних завдань екологічного аналізу відносять ...
 - 1) Заходи для усунення потенційної шкоди навколишньому середовищу
 - 2) Оцінку місцярозташування об'єкта виробництва
 - 3) Аналіз цінності проекту

3. Проекти можуть бути ...
 - 1) Безпечними для навколишнього середовища
 - 2) Шкідливими для навколишнього середовища
 - 3) Усі відповіді вірні

4. Найскладнішим етапом екологічного аналізу виступає ...
 - 1) Оцінка витрат на проект
 - 2) Оцінка шкідливого впливу на навколишнє середовище
 - 3) Аналіз ресурсного забезпечення проекту

5. До принципів екологічного аналізу відносять ...
 - 1) Надійність проекту
 - 2) Ризик виступу проекту
 - 3) Оцінку екологічних наслідків проекту

6. Оцінка неявних вигод та витрат відноситься до ...
 - 1) Екологічного аналізу
 - 2) Технічного аналізу
 - 3) Інституційного аналізу

7. Екологічний моніторинг – це ...
 - 1) План поточного контролю
 - 2) Оцінка графіка виконання робіт по проекту
 - 3) Аналіз ресурсного забезпечення реалізації проекту

8. Один з етапів проведення екологічного аналізу включає ...
 - 1) Аналіз ресурсного забезпечення реалізації проекту
 - 2) Екологічну підготовку персоналу
 - 3) Оцінку додаткових витрат

9. Екологічний аналіз відображає ...
 - 1) Додаткові витрати по проекту
 - 2) Додаткові доходи від проекту
 - 3) Аналіз екологічних умов для проекту

10. Екологічний аналіз включає такі методики оцінки інвестиційних проектів ...
- 1) Аналіз ефективності витрат
 - 2) Альтернативну вартість
 - 3) Неявні витрати та доходи

Тема 14 Соціальний аналіз

1. Мета соціального аналізу
2. Структурні елементи соціального аналізу
3. Основні етапи здійснення соціального аналізу

Ключові слова: соціальний аналіз; демографічні показники; зайнятість; соціальна структура; житлові умови; громадське життя; охорона здоров'я; структурні елементи соціального аналізу; соціальні наслідки проекту.

Перелік питань:

1. Мета соціального аналізу.
2. Основні складові соціального аналізу.
3. Система показників здійснення соціального аналізу.
4. Структурні елементи соціального аналізу.
5. Етапи здійснення соціального аналізу.

Тестові завдання:

1. Мета соціального аналізу полягає в ...
 - 1) Оцінці рівнів доходів від реалізації нового продукту
 - 2) Визначенні прийнятності варіантів реалізації проекту з погляду користувачів
 - 3) Оцінці ступеня впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на реалізацію проекту

2. До основних складових соціального аналізу відносяться ...
 - 1) Оцінка навколишнього середовища
 - 2) Оцінка об'ємів виробництва
 - 3) Оцінка демографічних та соціокультурних особливостей населення

3. Система показників соціального аналізу включає ...
 - 1) Показник зайнятості
 - 2) Показники житлових умов
 - 3) Усі відповіді вірні

4. До показників соціальної структури відносяться ...
 - 1) Структура населення за майновим статусом
 - 2) Витрати на проект
 - 3) Прибутковість від реалізації нового продукту

5. До демографічних показників відносять ...

- 1) Рівень освіченості населення
 - 2) Рівень зайнятості населення
 - 3) Динаміка чисельності населення
6. До показників зайнятості відносяться ...
- 1) Рівень освіченості населення
 - 2) Рівень плинності кадрів
 - 3) Динаміка чисельності населення
7. До показників охорони здоров'я відносяться ...
- 1) Рівень освіченості населення
 - 2) Рівень зайнятості населення
 - 3) Рівень смертності населення
8. До показників житлових умов відносяться ...
- 1) Рівень освіченості населення
 - 2) Частка населення, яке проживає у приватних будинках
 - 3) Динаміка чисельності населення
9. До показників громадського життя відносяться ...
- 1) Рівень освіченості населення
 - 2) Рівень зайнятості населення
 - 3) Наявність політичних організацій
10. Структурними елементами соціального аналізу є ...
- 1) Характеристика соціально-культурного стану регіону
 - 2) Рівень освіченості населення
 - 3) Рівень зайнятості населення
11. Проектування соціального середовища – це ...
- 1) Показник соціального аналізу
 - 2) Мета соціального аналізу
 - 3) Структурний елемент соціального аналізу
12. Соціальний аналіз проводиться ...
1. На першій стадії життєвого циклу проекту
 2. На завершальній стадії життєвого циклу проекту
 3. На кожній стадії життєвого циклу проекту

Тема 15 Фінансовий аналіз

1. Мета та завдання фінансового аналізу
2. Моделі фінансового аналізу
3. Коефіцієнти в фінансовому аналізі

4. Класифікація фінансових потоків та впливів

5. Джерела фінансування проекту

Ключові слова: фінансовий аналіз; аналіз фінансового стану; прогнозування прибутків; прогнозування грошових потоків; потреба фінансування; фінансові ресурси; власні фінансові ресурси; залучені фінансові ресурси; позичені фінансові ресурси; описові моделі; прогнозні моделі; нормативні моделі; горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; трендовий аналіз; порівняльний аналіз; факторний аналіз; фінансові показники; фінансові коефіцієнти; показники рентабельності; показники фінансової стійкості; показники платоспроможності; показники ліквідності; фінансові потоки; фінансові впливи; джерела фінансування; нерозподілений прибуток.

Перелік питань:

1. Особливості поняття «фінансовий аналіз проекту».
2. Мета та завдання фінансового аналізу.
3. Етапи здійснення фінансового аналізу.
4. Основні джерела формування інвестиційних ресурсів.
5. Основні причини проведення фінансового аналізу.
6. Моделі фінансового аналізу.
7. Методи фінансового аналізу.
8. Показники та коефіцієнти фінансового аналізу.
9. Фінансові потоки.
10. Фінансові впливи.
11. Основні джерела фінансування проекту.

Тестові завдання:

1. Фінансовий аналіз проекту відображає ...
 - 1) Методи оцінки ефективності проекту
 - 2) Національну привабливість проекту
 - 3) Об'єми виробництва нового продукту

2. Метою фінансового аналізу проекту є ...
 - 1) Обґрунтуванні комерційної спроможності проекту
 - 2) Обґрунтування рівня капітальних та поточних витрат
 - 3) Оцінка поточного й прогнозованого фінансового стану підприємства

3. До основних етапів здійснення фінансового аналізу проекту відносять ...
 - 1) Оцінку обсягів виробництва нового товару проекту
 - 2) Оцінку фінансових ресурсів
 - 3) Усі відповіді вірні

4. Прогнозування прибутків, отриманих від реалізації проекту – це ...
 - 1) Мета інституційного аналізу проекту
 - 2) Один з етапів фінансового аналізу проекту

3) Методика маркетингового аналізу проекту

5. Фінансові ресурси, які потрібні для проекту бувають ...

- 1) Міжнародними
- 2) Інвестиційними
- 3) Власними

6. Фінансові ресурси поділяються на ...

- 1) Довгострокові
- 2) Залучені
- 3) Готівкові

7. До основних завдань фінансового аналізу належать ...

- 1) Оцінка прибутковості проекту
- 2) Аналіз стану фінансових ресурсів
- 3) Усі відповіді вірні

8. До основних причин здійснення фінансового аналізу проекту відносяться ...

- 1) Можливість прогнозу фінансового стану після реалізації проекту
- 2) Оцінка ефективності та цінності проекту
- 3) Комплексна оцінка комерційної спроможності проекту

9. Фінансова оцінка, яка дає змогу через зведення у вартісну форму всіх проектних вигод та витрат, відноситься до ...

- 1) Причин здійснення фінансової оцінки
- 2) Етапом здійснення фінансово аналізу
- 3) Методом здійснення фінансового аналізу

10. До фінансових потоків відносяться ...

- 1) Власний капітал
- 2) Позики
- 3) Активи

11. До фінансових відпливів відносять ...

- 1) Позики
- 2) Активи
- 3) Викуп акцій

12. У грошові потоки обов'язково включається ...

- 1) Капітал
- 2) Ліквідні активи
- 3) Амортизація

13. Прогноз грошових потоків обов'язково включає ...

- 1) Фінансові результати

- 2) Загальні витрати
- 3) Фактори впливу на життєздатність проекту

14. Оцінка джерел фінансування проекту забезпечує ...

- 1) Цінність проекту
- 2) Можливі альтернативні шляхи їх пошуку
- 3) Чітку оцінку вартості проекту

Тема 16 Економічний аналіз

1. Мета та завдання економічного аналізу
2. Оцінка економічної привабливості та ефективності проекту
3. Методичні підходи до визначення економічної вартості проекту
4. Оцінка впливу проекту на економіку країни

Ключові слова: економічний аналіз; економічна цінність проекту; економічна доцільність проекту; економічна привабливість; економічні цілі національного розвитку; економічні вигоди; економічні витрати; тіньова ціна; тіньовий валютний курс; офіційний валютний курс; економічні наслідки проекту; зниження цін; ліквідація дефіциту товару; скорочення витрат.

Перелік питань:

1. Мета економічного аналізу проекту.
2. Основні фактори впливу на економічну цінність проекту.
3. Визначення економічної доцільності проекту.
4. Оцінка економічної привабливості проекту: основні етапи.
5. Оцінка ефективності проекту.
6. Методичні підходи до визначення економічної вартості проекту.
7. Суть поняття «тіньова ціна» та «тіньовий валютний курс».
8. Вплив проекту на економіку країни.
9. Економічні наслідки проекту.

Тестові завдання:

1. Мета економічного аналізу – це ...
 - 1) Обґрунтування комерційної спроможності проекту
 - 2) Оцінка національної привабливості проекту
 - 3) Оцінка поточного й прогнозованого фінансового стану підприємства

2. Здійснення економічного аналізу проекту необхідне для ...
 - 1) Становлення оцінки рівня сприяння проекту для покращення національного добробуту країни
 - 2) Обґрунтування комерційної спроможності проекту
 - 3) Обґрунтування рівня капітальних та поточних витрат

3. До основних факторів, що впливають на економічну цінність проекту відносяться ...

- 1) Наявність робочої сили в країні
- 2) Рівень ВВП
- 3) Вплив проекту на економіку країни

4. Рівень ефективності використання національних ресурсів в проекті – це ...

- 1) Один з факторів впливу на економічну цінність проекту
- 2) Стадія життєвого циклу проекту
- 3) Один з етапів фінансової оцінки доцільності реалізації проекту

5. Встановлення економічної доцільності проекту базується на ...

- 1) Ґрунтовній фінансовій оцінці реалізації проекту
- 2) Оцінці економічної привабливості проекту
- 3) Оцінці маркетингового та технічного аналізу проекту

6. Оцінку впливу майбутнього проекту на стан економіки країни – це ...

- 1) Один з етапів визначення економічної доцільності проекту
- 2) Стадія життєвого циклу проекту
- 3) Один з етапів фінансової оцінки доцільності реалізації проекту

7. Оцінка економічної привабливості проекту здійснюється ...

- 1) На основі п'яти етапів
- 2) На основі трьох етапів
- 3) На основі семи етапів

8. Мета вимірювання економічної ефективності проекту полягає в ...

- 1) Оцінці комерційності проекту
- 2) Оцінці фінансової привабливості проекту
- 3) Оцінці ефективності використання дефіцитних ресурсів

9. Для оцінки вартості проекту аналізують ...

- 1) Об'єми виробництва
- 2) Тіньові ціни
- 3) Прибутковість

10. Економічними наслідками від проекту є ...

- 1) Оптимізація структури споживання
- 2) Збільшення обсягів продаж
- 3) Скорочення безробіття

17 Оцінка ефективності завершення та реалізації проекту

1. Загальна послідовність розробки проекту
2. Закриття проекту
3. Оцінка проміжних і кінцевих результатів проекту
4. Моніторинг та оцінка готового проекту
5. Післяпроектне обслуговування

Ключові слова: інвестування; інвестиції; тривалість життєвого циклу; обсяг початкових інвестицій; величина грошового потоку; ставка дисконтування; вартість впровадження проекту; індекс можливих відносних втрат; власні інвестиційні ресурси; залучені інвестиційні ресурси; закриття проекту; план закриття проекту; фінансова звітність; паспортизація; невиконані зобов'язання; гарантійне обслуговування; остаточний розрахунок; результати проекту; факт завершення проекту; вартість виконаних робіт; тривалість реалізації проекту; економічні вигоди; соціально-економічні досягнення; моніторинг проекту; оцінка ефективності проекту; післяпроектне обслуговування; гарантія; гарантійне обслуговування; гарантійний строк.

Перелік питань:

1. Зміст загальної послідовності розробки проекту.
2. Основні кількісні показники, що характеризують інвестиційний проект.
3. Особливості закриття проекту: основні етапи.
4. Суть та зміст плану закриття проекту.
5. Оцінка проміжних і кінцевих результатів проекту.
6. Особливості здійснення моніторингу проекту.
7. Особливості здійснення оцінки готового проекту.
8. Суть та зміст проведення післяпроектного обслуговування.

Тестові завдання:

1. До основних показників, що характеризують інвестиційний проект відносяться ...
 - 1) Прибутковість
 - 2) Власні ресурси
 - 3) Грошові потоки

2. Тривалість життєвого циклу інвестиційного проекту – це ...
 - 1) Якісний показник проекту
 - 2) Кількісний показник проекту
 - 3) Відносний показник проекту

3. До завершальної фази проекту відноситься ...
 - 1) Оцінка прибутковості проекту
 - 2) Економічна ефективність проекту
 - 3) Експлуатація об'єктів проекту

4. На практиці завершальну фазу проекту об'єднують з такою фазою як ...

- 1) Модернізація
- 2) Ліквідація
- 3) Обслуговування

5. Завершальна фаза проекту складає ...

- 1) Дванадцять відсотків від загальної тривалості життєвого циклу проекту
- 2) Двадцять відсотків від загальної тривалості життєвого циклу проекту
- 3) Тридцять відсотків від загальної тривалості життєвого циклу проекту

6. Закриття проекту передбачає ...

- 1) Завершення договірних зобов'язань між учасниками проекту
- 2) Ефективність реалізації проекту
- 3) Отримання прибутків від реалізації проекту

7. До основних етапів закриття проекту відносяться ...

- 1) Поверненість залучених кредитів
- 2) Оцінка навчання персоналу
- 3) Паспортизація

8. Закриття проекту передбачає ...

- 1) Етапи закриття проекту
- 2) План закриття проекту
- 3) Загальну оцінку ефективності проекту

9. До основних питань, що відносяться до підбиття підсумків досягнутих в ході виконання проекту належать ...

- 1) Надійність інженерних рішень
- 2) Оцінка управління ризиком
- 3) Усі відповіді вірні

10. Результати, отримані в ході підведення підсумків по проекту дозволяють ...

- 1) Виявити резерви
- 2) Виявити помилки
- 3) Виявити прибуток

11. Позитивний результат діяльності від реалізації проекту – це ...

- 1) Отримання прибутку
- 2) Досягнення цілей
- 3) Залучення інвестицій

12. Результати проекту відображаються у вигляді ...

- 1) Кількісних показників
- 2) Якісних показників
- 3) Статистичних показників

13. Проміжні результати проекту ...

- 1) Характеризують остаточну реалізацію проекту
- 2) Характеризують виконання певний комплекс робіт по проекту
- 3) Характеризують фінансову та економічну доцільність проекту

14. Кінцеві результати проекту ...

- 1) Характеризують остаточну реалізацію проекту
- 2) Характеризують виконання певний комплекс робіт по проекту
- 3) Характеризують фінансову та економічну доцільність проекту

15. Моніторинг відображає ...

- 1) Контроль усіх етапів виробництва нового продукту за проектом
- 2) Контроль за виконанням проекту протягом всього часу його розробки
- 3) Оцінку кінцевих результатів реалізації проекту

16. Гарантійне обслуговування проекту відображає ...

- 1) Комплекс заходів, яку виконує певні група працівників
- 2) Етапи реалізації проекту
- 3) Особливості реалізації проекту

17. Гарантія – це ...

- 1) Документ, що підтверджує післяпроектне обслуговування
- 2) Засіб забезпечення виконання зобов'язань
- 3) Один з документів оцінки проекту

18. Найважливішим критерієм ефективності проекту виступає ...

- 1) Отримання позитивних фінансових результатів
- 2) Фактичність отриманих цілей
- 3) Мінімізація ризиків втрат

ГЛОСАРІЙ

Альтернативна вартість – втрачена вигода від використання обмежених ресурсів для досягнення одного результату замість іншого (тобто найкращого з тих, що лишилися, варіантів застосування цих ресурсів).

Альтернативні проекти – проекти, існування яких виключає можливість існування інших.

Аналіз беззбитковості проекту – дослідження зв'язку обсягу виробництва, собівартості продукції та прибутку за зміни цих показників у процесі виробництва.

Ануїтет – послідовність грошових потоків, за якої окремі види грошових потоків, що оцінюються у часі, здійснюються послідовно через певні інтервали часу та в рівних обсягах.

Бездефектні проекти – проекти, домінантним фактором яких є підвищена якість.

Безповоротні витрати – вже зроблені витрати, які неможливо відшкодувати прийняттям чи неприйняттям будь-якого проекту.

Взаємовиключні проекти – проекти, реалізація яких недоцільна при прийнятті рішення про здійснення вже визначеного проекту, оскільки прибутковість іншого знижується до нульового рівня.

Взаємовиключні рішення – рішення, прийняття одного а яких виключає прийняття іншого.

Взаємодоповнюючі рішення – рішення, реалізація одного з яких є необхідною умовою для реалізації іншого.

Взаємопов'язані проекти – проекти, відхилення чи прийняття яких залежить від прийняття рішення про інші. Ці проекти оцінюють як один та приймають єдине рішення.

Генеральний підрядник – юридична особа, пропозиція якої прийнята замовником.

Граничні (маржинальні) витрати – додаткові витрати, пов'язані з випуском додаткової одиниці продукції.

Грошовий потік – різниця між грошовими надходженнями та витратами.

Дисконтна ставка – ставка процента, за якою майбутня вартість грошей приводиться до поточної їх вартості.

Дисконтування – процес визначення теперішньої вартості потоку готівки шляхом коригування майбутніх грошових надходжень за допомогою коефіцієнта дисконтування.

Довгострокові інвестиції – вкладання капіталу на період більше одного року.

Додаткові грошові потоки – грошові потоки, що стосуються інвестиційного проекту.

Ефективний попит – кількість конкретної продукції, яку споживач може купити за певною ціною на певному ринку за певний період.

Екологічна експертиза – експертиза, яка провадиться з метою визначення впливу проекту на екосистему, а також оцінки наслідків негативного впливу

проекту на повітряний та водний басейни; встановлення екологічного ризику, пов'язаного з реалізацією проекту.

Економічна експертиза – експертиза, покликана оцінити проект з погляду національних інтересів, суспільства в цілому, зокрема з позицій, чи доцільне залучення проектом національних ресурсів, чи існують адекватні стимули для різних учасників проекту, що дає змогу проекту сприяти національному розвитку.

Експертиза проекту – оцінка проекту зацікавленими або незалежними організаціями за формальними і неформальними критеріями.

Експлуатаційна фаза – остання фаза життєвого циклу проекту. Основними стадіями експлуатаційної фази є: здавання в експлуатацію, заміна та оновлення, розширення та інновації, заключна оцінка проекту.

Життєвий цикл проекту – проміжок часу між моментом появи проекту та моментом його ліквідації.

Загальний грошовий потік – фактичні чисті грошові кошти, що надходять у фірму чи витрачаються нею протягом певного періоду.

Заміщуючі проекти – проекти, рентабельність одного з яких залежить від реалізації іншого, оскільки дохідність першого починає знижуватися з прийняттям іншого проекту.

Заміщувальні рішення – рішення, прийняття яких сприяє досягненню різних цілей.

Замовник проекту – головна особа, яка зацікавлена у здійсненні проекту та досягненні його мети і буде користуватися його результатами.

Запас надійності – показник, який визначає, на скільки процентів можна зменшити ціну продукції проекту без збитків для останнього.

Запас фінансової міцності – величина, на яку фактичний проектний обсяг перевищує критичний (беззбитковий) обсяг реалізації продукції.

Змінні витрати – витрати, які змінюються зі зміною обсягу виробництва.

Ідентифікація – стадія життєвого циклу, на якій здійснюється вибір цілей проекту, визначаються завдання проекту, які забезпечать виконання найважливіших планів.

Інвестиційна фаза – друга фаза життєвого циклу проекту, на якій виконуються такі роботи: встановлення правових, фінансових, організаційних умов для здійснення проекту; придбання і передача технології, а також основні проектні роботи; придбання землі; будівельні роботи й встановлення обладнання; передвиробничий маркетинг, а також забезпечення постачання та формування адміністрації фірми; набір і навчання персоналу; здавання в експлуатацію й запуск підприємства.

Інституційна експертиза – оцінка адміністративно-управлінських аспектів здійснення проекту. Проводиться з метою встановлення можливості реалізації проекту в заданому політичному, економічному та правовому середовищі, а також для визначення організаційних умов, які дають змогу успішно досягти поставлених проектних цілей.

Інвестиційна стратегія – формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності й вибір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення.

Інвестиційний проект – інвестиційна акція, що передбачає вкладання певної кількості ресурсів (інтелектуальних, фінансових, матеріальних, людських) для одержання запланованого результату та досягнення певних цілей в обумовлені строки.

Інвестиційні ресурси – усі види грошових та інших активів, залучених для здійснення вкладень в об'єкти інвестування.

Інвестор проекту – особа, яка здійснює інвестиції у проект і зацікавлена у максимізації прибутків від цього проекту.

Інвестування – дія, спрямована на створення майбутніх чистих прибутків (соціальних ефектів).

Ініціатор проекту – автор ідеї проекту, його попереднього обґрунтування та пропозицій щодо його здійснення.

Інноваційні проекти – проекти, пов'язані з трансформуванням наукових досліджень та розробок або інших науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, впроваджений на ринок, у новий удосконалений технологічний процес, що використовується у практиці діяльності, або у новий підхід до соціальних послуг.

Інфляційна премія – додатковий дохід, що виплачується інвестору з метою відшкодування його втрат від знецінення грошей унаслідок впливу інфляції.

Капітальні витрати – чисті витрати на придбання активів без продажу активів.

Керівник проекту – юридична особа, якій замовник та інвестор делегують повноваження щодо управління проектом: планування, контроль та координацію дій учасників проекту.

Команда проекту – специфічна організаційна структура, очолювана керівником проекту, що створюється на період здійснення проекту.

Комерційна експертиза – оцінка прийнятності, доступності і цінової привабливості ресурсів, що залучаються до проекту, ринкових тенденцій і перспектив продукції, яка виробляється, а також цінової політики на товар, що випускається.

Комплексні (нероздільні) витрати – витрати, які не можна поділити на компоненти та ідентифікувати з конкретними діями.

Контрактор проекту – особа, що за угодою із замовником бере на себе відповідальність за виконання певних робіт за проектом.

Концепція проектного аналізу – набір методичних принципів, які визначають послідовність збору та способів аналізу даних, методів визначення інвестиційних пріоритетів, способів обліку широкого кола аспектів до прийняття рішень про доцільність та засоби реалізації проектів.

Компаундування (складне нарахування) – операція, за якою можна визначити величину остаточної майбутньої вартості за допомогою складних процентів.

Короткострокові інвестиції – вкладання капіталу на період не більше одного року (короткострокові депозитні вклади тощо).

Кумулятивний грошовий потік – чистий грошовий потік протягом тривалого циклу.

Ліцензори – організації, що видають ліцензії на право володіння земельною ділянкою, проведення торгів, виконання певних видів робіт та послуг тощо.

Майбутня вартість грошей – сума інвестованих тепер коштів, в яку вони обернуться через певний період часу з урахуванням певної ставки процента.

Малі проекти – проекти, невеликі за масштабом, прості та обмежені обсягами.

Маржинальний дохід на одиницю продукції – різниця між ціною одиниці продукції та середніми змінними витратами.

Мегапроекти – цільові програми, що містять декілька взаємопов'язаних проектів, об'єднаних однією метою, ресурсами та часом.

Монопроект – окремий проект (бувають різних типів, видів і масштабів).

Мультипроект – комплексний проект, що складається з ряду монопроектів та потребує багатопроектного управління.

Мета проекту – бажаний та доведений результат, досягнутий у межах певного строку за заданих умов реалізації проекту.

Місія – генеральна мета проекту, чітко визначена умова його існування.

Надзвичайні проекти – проекти, пов'язані з виникненням та необхідністю ліквідації надзвичайних ситуацій.

Незалежні проекти – проекти, відхилення чи прийняття яких не впливає на прийняття рішення про інші.

Непрямі інвестиції – інвестування, опосередковане іншими особами, інвестиційними або фінансовими посередниками.

Неявні вигоди – неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу, внаслідок чого відбувся неявний грошовий приплив.

Номінальна ставка – норма прибутку з урахуванням інфляції.

Номінальна сума грошових коштів – оцінка коштів без урахування зміни покупної спроможності грошей.

Обумовлені (доречні) грошові потоки – потоки грошових коштів фірми, які є прямим результатом рішення про впровадження проекту.

Операційні витрати – витрати, що виникають у процесі операційної (основної) діяльності підприємства.

Операційний грошовий потік – фактичні надходження або витрати грошових коштів у результаті поточної (операційної) діяльності фірми.

Операційний леверидж – показник рівня беззбитковості продукції, величина якого визначає міру чутливості операційних грошових потоків від змін в обсязі продажу продукції за проектом.

Опціон – угода про продаж або купівлю права на купівлю або продаж ф'ючерсного контракту до визначеної дати за обговореною ціною, з оплатою покупцем відповідної премії.

Органи влади – сторона, що задовольняє свої інтереси шляхом одержання податків з учасників проекту; висувають та підтримують екологічні, соціальні, суспільні та державні вимоги, пов'язані з реалізацією проекту.

Організаційно-динамічні структури – структури, що змінюють свою конструкцію на різноманітних етапах здійснення проекту.

Оточення проекту – чинники впливу на його підготовку та реалізацію.

План – фіксація системи цілей, завдань і засобів, які передбачають спрямовану зміну ситуації за умови передбачуваного стану середовища.

Програма – запланований комплекс економіко-соціальних, науково-дослідницьких заходів, спрямованих на досягнення генеральних цілей або реалізацію певного напрямку.

Передінвестиційна фаза – перша фаза життєвого циклу проекту, яка включає такі стадії: преідентифікація, ідентифікація, підготовка, розробка та експертиза, детальне проектування.

Преідентифікація – стадія визначення інвестиційних можливостей, пов'язана з отриманням інформації потенційними інвесторами про інвестиційні можливості, котрі виникають на рівнях сектора економіки і підприємства.

Попит – платоспроможна потреба, тобто кількість продукції, яку може купити потенційний споживач з урахуванням його доходів, протекціоністської політики та інших факторів.

Постійні витрати – витрати, величина яких безпосередньо не залежить від зміни обсягів виробництва продукції.

Поріг рентабельності – показник, що відповідає за значенням грошовому вираженню точки беззбитковості, тобто виручка від реалізації такого обсягу продукції, який забезпечує беззбитковість проекту.

Предметна сфера – сукупність продуктів і послуг, виробництво яких має бути забезпечене в рамках здійснюваного проекту.

Приріст чистого робочого капіталу – різниця між збільшенням поточних активів унаслідок реалізації нового проекту та автоматичним збільшенням кредиторських рахунків і нарахувань.

Проект – комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом заданого часу за встановлених ресурсних обмежень.

Проекти реального інвестування – проекти, що здійснюються на основі інвестування в реальні активи (основні фонди, підприємства тощо).

Проектна потужність – потужність, передбачена в проекті.

Проектний аналіз – методологія, яка використовується для визначення, порівняння та обґрунтування альтернативних управлінських рішень і проектів, що дає змогу здійснювати вибір та приймати рішення за умов обмеженості ресурсів.

Проектний ризик – небезпека небажаних відхилень від очікуваних станів у майбутньому, з розрахунку яких приймаються рішення тепер.

Простий відсоток – сума, що нараховується на первісну (теперішню) вартість у кінці кожного періоду виплат, обумовленого умовами вкладання грошових коштів.

Пряме інвестування – перетворення предмета праці на засіб виробництва, обходячи проміжний етап формування грошових коштів (капіталу).

Прямі інвестиції – безпосередня участь інвестора у виборі об'єктів інвестування та вкладання коштів.

Реалізація проекту – виконання необхідних робіт для досягнення його цілей.

Реальна сума грошових коштів – оцінка коштів з урахуванням зміни покупної спроможності грошей під впливом інфляції.

Реальні інвестиції – вкладання коштів у реальні активи, як матеріальні, так і нематеріальні (іноді вкладення коштів у нематеріальні активи, пов'язані з науково-технічним прогресом, характеризують як інноваційні інвестиції).

Релевантні грошові потоки – визначені грошові потоки, які розглядаються у проектному аналізі доцільності інвестицій та оцінки їх ефективності.

Синергічні рішення – рішення, прийняття одного з яких збільшує ефективність прийняття іншого.

Складний відсоток – сума приросту грошових коштів, що утворюється за умов, коли сума простого відсотка не сплачується наприкінці кожного періоду, а приєднується до суми основного внеску та наступного періоду сама приносить дохід.

Складні проекти – проекти, в яких наявні технічні, організаційні або ресурсні завдання, вирішення яких передбачає нетривіальні підходи та підвищені витрати на їхнє вирішення.

Соціальна експертиза – експертиза, за допомогою якої можна визначити масштаби впливу проекту на соціальне середовище, вигоди, які отримають мешканці від реалізації проекту, а також можливий негативний вплив на населення зони, в якій планується впровадження проекту.

Ставка процента – вимір часової вартості грошей, сума процента на інвестиції, яка може бути отримана за певний період часу.

Стратегія діяльності підприємства – формування довгострокових цілей і розробки шляхів їхньої реалізації.

Стратегія проекту – центральний ланцюг у розробці напрямків дій з метою одержання визначених місій; система цілей щодо результатів проекту.

Страховання – відносини із захисту майнових інтересів господарських суб'єктів і громадян при настанні визначених подій (страхових випадків) за рахунок грошових фондів, страхових внесків (страхових премій).

Субконтрактор проекту – особа, яка вступає в договірні відносини з контрактором або субконтрактором більш високого рівня.

Теперішня вартість грошей – сума майбутніх грошових надходжень, приведених до теперішнього періоду за допомогою певної процентної ставки, яку називають дисконтною.

Технічна експертиза – визначення переваг технічних пропозицій, їх адекватності можливостям місцевих умов і витрат.

Точка беззбитковості – обсяг реалізації, за якого доходи підприємства дорівнюють його витратам.

Традиційний грошовий потік – сума чистого доходу та нарахованої амортизації.

Умовні рішення – рішення, прийняття одного з яких можливе лише за умови прийняття іншого.

Управління проектами – методологія організації, планування, керівництва, координації трудових, фінансових та матеріально-технічних ресурсів протягом проектного циклу, спрямована на ефективне досягнення його цілей шляхом застосування сучасних методів, техніки та технології управління для досягнення певних результатів щодо складу та обсягу робіт, вартості, часу, якості та задоволення учасників проекту.

Ф'ючерсний контракт – угода між продавцем і покупцем фізичного товару або фінансового активу, з одного боку, і між продавцем і кліринговою палатою ф'ючерсної біржі, з іншого.

Фінансова експертиза – експертиза, яка передбачає оцінку фінансової спроможності об'єкта, що реалізує проект, обґрунтованість фінансових прогнозів, здатність своєчасного забезпечення покриття платежів з позик, фінансові результати проекту для інвесторів, замовників і підприємства, які реалізують проект.

Фінансовий аналіз інвестиційного проекту – сукупність прийомів і методів оцінки його ефективності (перевищення доходів над витратами) за весь термін життя проекту у взаємозв'язку з діяльністю підприємства – об'єктом інвестування.

Фінансовий потік – надходження та витрати грошових коштів, пов'язані зі змінами власного та позикового довгострокового капіталу.

Фінансові інвестиції – вкладення коштів у різноманітні фінансові інструменти (активи).

Фінансові проекти – проекти, здійснені на основі фінансових інвестицій, під якими слід розуміти вкладання коштів у різноманітні фінансові інструменти, серед яких найбільшу частку займають цінні папери.

Хеджування – система укладання термінових контрактів і угод, що враховує можливість у майбутньому зміни курсів (цін).

Чистий потік – загальні зміни у залишках грошових коштів фірми за певний період.

Чисті капітальні витрати – гроші, витрачені на придбання основних активів за мінусом коштів, отриманих від їх продажу.

Цінність проекту – різниця між позитивними (вигодами) та негативними результатами (затратами).

Явні вигоди (затрати) – матеріальні вигоди (затрати), зумовлені зменшенням (збільшенням) витрат або отриманням додаткових доходів (витрат). Їх величина очевидна, що дає змогу доволі легко визначити фінансове значення цих вигод (витрат).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Базова**

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: Теорія та практика: Навчальний посібник / О.Я. Базилінська. – 2-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2011. – 328 с.
2. Бардиш Г.О. Проектне фінансування: Підручник / Г.О. Бардиш. – 2-ге вид. – К.: Алерта, 2007. – 463 с.
3. Вовк В.М. Інвестування: Навчальний посібник / В.М. Вовк, І.М. Паславська. – Дрогобич: Коло, 2011. – 465 с.
4. Воронко О.С. Економічний аналіз: Навчальний посібник / О.С. Воронко, Н.П. Штепа. – Львів: «Новий Світ-2000», 2012. – 279 с.
5. Данилко В. К. Управління витратами: Навчальний посібник / В.К. Данилко, О.М. Кушніренко, К.С. Марченко. – К.: Каравела, 2012. – 216 с.
6. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: Навчальний посібник / Л.І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
7. Іванюта П.В. Управління ресурсами та витратами: Навчальний посібник / П.В. Іванюта, О.П. Лугівська. – К.: ЦУЛ, 2009. – 320 с.
8. Ковшун Н.Е. Аналіз та планування проектів: Навчальний посібник / Н.Е. Ковшун. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 344 с.
9. Косова Т.Д. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник / Т.Д. Косова. – К.: ЦУЛ, 2013. – 440 с.
10. Кропельницька С.О. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навчальний посібник / С.О. Кропельницька, І.І. Цигилик. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 174 с.
11. Кучеренко В.Р. Економічний ризик та методи його вимірювання: Навчальний посібник / В.Р. Кучеренко, В.А. Карпов, А.В. Карпов. – Одеса, 2011. – 199 с.
12. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками: Навчальний посібник / Л.О. Лігоненко, Г.В. Ситник. – К.: КНЕУ, 2005. – 255 с.
13. Митяй О.В. Проектний аналіз: Навчальний посібник / О.В. Митяй. – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 288 с.
14. Рижиков В.С. Проектний аналіз: Навчальний посібник / В.С. Рижиков, М.М. Яковенко, О.В. Латишева, Ю.В. Дегтярьова, А.Л. Щелокова, О.О. Коваленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 384 с.
15. Семенов Г.А. Техніко-економічні розрахунки на підприємстві: Навчальний посібник / Г.А. Семенов, Є.В. Станчевський, А.В. Кліз. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 184 с.
16. Федоренко В.Г. Інвестування: Підручник / В.Г. Федоренко. – К.: Алеута, 2006. – 443 с.

Допоміжна

1. Борщ Л.М. Інвестування: Теорія і практика: Навчальний посібник / Л.М. Борщ. – К.: Знання, 2005. – 470 с.

2. Косова Т.Д. Організація і методика економічного аналізу: Навчальний посібник / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
3. Краменко В.І. Управління ресурсами підприємства: Навчальний посібник / В.І. Крамаренко, Б.І. Холод та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 288 с.
4. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз: Підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К.: ЦУЛ, 2008. – 392 с.
5. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Підручник / Є.В. Мних. – К.: Київ. нац. торг. ек. ун-т, 2008. – 514 с.
6. Мягченко О.П. Основи екології: Підручник / О.П. Мягченко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с.
7. Решетілова Т.Б. Маркетингові дослідження: Підручник / Т.Б. Решетілова, С.М. Довгань. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – 357 с.
8. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навчальний посібник / Г.В. Савицька. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
9. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник / Г. Давидов та ін. – К.: Знання, 2011. – 389 с.
10. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: Підручник / Ю.С. Цал-Цалко. К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
11. Штефанич Д. Маркетинговий аналіз: Навчальний посібник / Д. Штефанич, О. Братко, О. Дячун, Н. Лагоцька, Р. Окрепкий / За ред. д.е.н., проф. Д.А. Штефанича. – Тернопіль: Економічна думка, 2011. – 267 с.

Інформаційні ресурси

1. Конституція України від 28.06.2996 р. № 254к/96-ВР. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
4. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. № 2694-XII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
5. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-XII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
6. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.

7. Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.

8. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» від 24.02.1994 р. № 4004-ХІІ: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.

9. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

10. Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 р. № 3322-ХІІ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.

11. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 р. № 2623-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.

12. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 р. № 1602-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.

13. Декрет Кабінету Міністрів України «Про стандартизацію та сертифікацію» від 10.05.1993 р. № 46-93: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/46-93>.

14. Постанова Верховної Ради України «Про основні напрямки державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» від 05.03.1998 р. № 188/98-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80>.

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». – [Електронний ресурс]: затверджене наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

16. Державна іпотечна установа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipoteka.gov.ua/node/1358>.

17. Офіційний веб-портал Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.

18. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

19. Офіційний сайт Мінфін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/>.

20. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/>.